

16-17.10.2017 XV Kongres Miast Polskich w Krakowie

W dniach 16-17 października 2017 r. w Centrum Kongresowym ICE w Krakowie odbył się I Kongres Polityki Miejskiej (połączony z XV Kongresem Miast Polskich) organizowany przez Związek Miast Polskich. Powitania uczestników dokonał Prezydent Krakowa Jacek Majchrowski. Przesłanie kongresu przedstawił Joan Clos, Dyrektor Wykonawczy UN-Habitat, po czym wystąpili goście specjaliści: poseł Jan Olbrycht, Przewodniczący Intergrupy URBAN w Parlamencie Europejskim oraz Sebastian Chwałek, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Podczas pierwszej, otwierającej sesji plenarnej Paweł Chorąży (Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rozwoju), Zygmunt Frankiewicz (Prezes Związku Miast Polskich), dr Wojciech Jarczewski (Dyrektor Instytutu Rozwoju Miast) oraz Włodzimierz Kocon (Wiceprezes Zarządu Banku Gospodarstwa Krajowego) dyskutowali o usytuowaniu miast w polityce rozwoju. Dyskusje prowadził Bogusław Chrabota, redaktor naczelny dziennika „Rzeczpospolita”. Następnie Jan Kowalski, Dyrektor Biura Programu Niepodległa, przedstawił realizowane i planowane w ramach Programu działania oraz zaprosił do współpracy podczas celebrowania setnej rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości. Pan Dyrektor podkreślił także współpracę z NIST w zakresie realizacji Programu Niepodległa.

Dalsza część kongresu odbywała się w podziale na 3 grupy tematyczne. W trakcie pierwszej z nich - „Mieszkalnictwo”, prowadzonej przez dr Alinę Muzioł-Węclawowicz z Politechniki Warszawskiej, uczestnicy: Tomasz Żuchowski (Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Infrastruktury i Budownictwa), Włodzimierz Kocon (Wiceprezes Zarządu BGK), Janusz Kobeszko (Dyrektor Biura Kontroli Projektów BGK Nieruchomości) oraz Magdalena Ruskowska-Cieślak (Dyrektor Krajowej Fundacji Habitat for Humanity Poland) zastanawiali się nad wyzwaniami stojącymi przed miastami, wśród których największymi będą problemy związane z sytuacją na rynku budowlanym, rosnące ceny wykonawstwa inwestycji i kosztów pracy, niebezpiecznie szybki rozwój branży budowlanej a także ograniczenia środków finansowych samorządów, które można przeznaczyć na inwestycje. Jednocześnie uczestnicy pierwszego panelu przedstawiali możliwości stworzone m.in. przez program „Mieszkanie +” i wsparcie Banku Gospodarstwa Krajowego – „Co ważne program Mieszkanie + nie jest programem socjalnym. Adresujemy go do tych, których nie stać na kredyt, nie mają zdolności kredytowej, albo nie chcą kupować mieszkania nastawiając się, w związku z dynamiczną sytuacją na rynku pracy, na najem” – mówił Tomasz Żuchowski. „Rozpoczęliśmy budowę w 5 miejscowościach, w 70 podpisaliśmy listy intencyjne” – poinformował Janusz Kobeszko – „Przyjmujemy założenie budownictwa jakościowego przy niskiej cenie”.

Podczas panelu pt. „Transport i mobilność miejska” dyskutanci zwrócili uwagę m.in. na narzędzia stymulujące popyt na transport takie jak kolej metropolitana czy program „Mieszkanie+”. Wśród problemów wymieniano brak środków na budowę oraz utrzymanie ciągów komunikacyjnych – „W transporcie zmniejszanie wydatków bieżących zmniejsza efektywność wydatków inwestycyjnych” – podsumował prowadzący dr Michał Wolański ze Szkoły Głównej Handlowej.

„Powietrze miejskie czyni wolnym?” – tak sformułowany został tytuł trzeciego panelu dyskusyjnego, moderowanego przez Jacka Bańkę z Radia Kraków. Uczestnicy dyskusji, dotyczącej m.in. działań jakie mogą podejmować miasta w trosce o lepszą jakość powietrza, podkreślili, że samorzady dostrzegają już, że smog kosztuje ale bez wsparcia rządu działania antysmogowe będą niewystarczające.

Podczas ostatniej sesji plenarnej w dniu 16 października br. prelegenci rozmawiali o jakości życia w miastach. Prezydent Gdyni Wojciech Szczurek zwrócił uwagę na zadania stojące przed miastami: budowę miękkiej tkanki społecznej czy tzw. „*silver economy*”, czyli wykorzystanie potencjału nabywczego seniorów i ukierunkowanie działań na ich potrzeby. Jakub Wygnański, Prezes Pracowni Badań i Innowacji Społecznych „Stocznia” przedstawił błędy, którymi naznaczone były pierwsze rewitalizacje – „Może powstało więcej rynków, ale często jałowych i sterylnych. Mamy hardware, ale brak software’u” – mówił prelegent. Jednocześnie podkreślił konieczność

zmiany podejścia do rozwoju samorządów – „Potrzebny jest nowy rodzaj przywództwa jeśli chodzi o samorządowców. Ostatnie 25 lat to był czas menedżerów, ale w tej chwili trzeba czegoś innego - myślenia o samorządności, nie o samorządzie. Miasto jako organizm, nie mechanizm. Mniej działania przez przymus, a więcej perswazji” – mówił Jakub Wygnański.

Na zakończenie pierwszego dnia kongresu wręczone zostały odznaczenia Związku Miast Polskich. Okolicznościowy Medal Honorowy, w uznaniu wielkiego wkładu w rozwój działalności Związku Miast Polskich, został przyznany dziennikowi "Rzeczpospolita". Medal odebrał redaktor naczelny Bogusław Chrabota. Przypomniano także samorzady, które w ostatnich latach otrzymywały tytuł „Samorządowego Lidera Zarządzania” w kategoriach: oświata, ochrona zdrowia, kultura, współpraca z organizacjami pozarządowymi, gospodarka komunalna czy pomoc społeczna. Dodatkowo nagrodzono zwycięzców konkursu Towarzystwa Urbanistów Polskich na najlepiej zagospodarowaną przestrzeń publiczną.

Drugi dzień Kongresu Polityki Miejskiej również został podzielony na sesje tematyczne. Podczas panelu „Rozwój gospodarczy miast”, który prowadził Janusz Szewczuk ze Stowarzyszenia Rozwoju Gospodarczego Gmin, uczestnicy zauważyli, że dziś benefity z pojawiania się w gminach nowych inwestorów często są niewystarczające do tego, aby prowadzić zrównoważony rozwój. Jednocześnie polityka socjalna rządu i samorządu powoduje, że różnica między korzyściami z polityki socjalnej i aktywnością ekonomiczną coraz bardziej się zaciera.

Dyskusja podczas sesji dotyczącej przestrzeni miejskiej, którą prowadził dr Piotr Fogel z Instytutu Gospodarki Przestrzennej i Mieszkalnictwa, toczyła się wokół skutków i konsekwencji obecnie obowiązujących przepisów, a także regulacji, które mają się pojawić w przyszłości. Najważniejszym wnioskiem wyciągniętym przez prelegentów jest konieczność uproszczenia przepisów.

Główne wnioski uczestników panelu pt. „Rewitalizacja”, prowadzonego przez dr Aleksandrę Jadach-Sepiolo ze Szkoły Głównej Handlowej skupiały się wokół tego, iż mimo pierwszych doświadczeń za wcześnie na nowelizację ustawy o rewitalizacji. Uczestnicy zgodzili się co do tego, iż inżynieria finansowa czy dzielnie przedsięwzięć to często konieczne instrumenty prowadzenia rewitalizacji.

Kongres został zakończony ostatnią sesją plenarną zatytułowaną „Polskie miasto 2030”. Socjolog dr Paweł Kubicki z Instytutu Europeistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego uznał za największe wyzwanie stojące przed miastami zbudowanie własnej tożsamości i więzi mieszkańców z miastem. Realne zagrożenie stanowi jednak zjawisko depopulacji. Na pytanie jakie będzie miasto w 2030 roku próbował odpowiedzieć Ryszard Grobelny, Prezes Związku Miast Polskich w latach 2003 – 2015 – „Miasta się bardziej różnicują, bo jedne miasta będą rosły zarówno w sensie populacyjnym jak i ekonomicznym, inne będą mały. Czy samorząd będzie miał więcej pieniędzy? Nic na to nie wskazuje. Dlatego prawdą jest, że z czasem coraz bardziej potrzebni będą liderzy niż menedżerowie” – mówił prelegent. Dwugłos podsumował Andrzej Porawski, Dyrektor Biura Związku Miast Polskich, który zwrócił uwagę na nienaturalną sytuację w postaci istnienia gmin wiejskich, mających siedzibę w nienależącym do nich miastach – W Polsce jest 156 gmin obwarzankowych. Jednocześnie istnieje ponad 600 gmin miejsko-wiejskich, w których burmistrzowie doskonale radzą sobie z problemami, nie mając kłopotu ze znalezieniem np. miejsc inwestycyjnych, nowych terenów do rozwoju.

Uczestnicy przez aklamację przyjęli dokument końcowy, jakim jest Karta Krakowska, czyli rekomendacje dotyczące Krajowej Polityki Miejskiej dla rządu, regionów, miast i ekspertów.

Przy okazji kongresu odbyło się także nadzwyczajne posiedzenie Zgromadzenia Ogólnego Związku Miast Polskich, którego tematem miał być projekt uchwały o jednorazowym zwiększeniu składki członkowskiej na rok 2018 w celu przeprowadzenia społecznej kampanii edukacyjno-informacyjnej o samorządzie terytorialnym. Z powodu braku quorum wymaganego do podjęcia uchwały nie podjęto wiążących decyzji.